

Nė viena valstybė nėra apsaugota nuo įvairiausio pobūdžio nelaimių. Dažniausiai nuo jų nukenčia gyventojai, dėl to tokiais atvejais jiems reikia valstybės institucijų ir kitų visuomenės narių pagalbos. Jei būsite iš anksto susipažinę ir vadovausitės praktiniais patarimais, ką reikėtų daryti patiems ir kaip pagelbėti šalia esantiems, apsisaugoti nuo nelaimių ar pergyventi nelaimės laikotarpį bus daug lengviau.

Kaip šeimai pasirengti nelaimės atvejams

- Susitarkite, kaip veikssite, jeigu, nutikus nelaimei, visi būsite skirtingose vietose
- Susitarkite, kaip pasirūpinsite mažais, senais ir negalią turinčiais šeimos nariais
- Numatykite, kur susitiksute su šeimos nariais, jeigu, nutikus nelaimei, reikės staiga palikti namus ir visi būsite skirtingose vietose.
- Numatykite dvi šeimos narių susitikimo vietas: vieną – lauke, kitą – pas jums artimus žmones.
- Įsidėmėkite susitikimo vietų adresus ir artimų žmonių telefonus.
- Iš anksto pasidomėkite, kur yra artimiausi kolektyvinės apsaugos statiniai, kuriuose ekstremaliųjų situacijų ar karo metu bus galima pasislėpti (šie statiniai pažymėti specialiuoju ženklu – lygiakraščiu mėlynu trikampi su oranžinio fono kvadratu, apibrėžtame mėlynos spalvos rėmeliu).
- Pagalvokite, kaip pasirūpinsite augintiniais.

Kaip pasirengti galimai evakuacijai

- Apsvarstykite, ką darysite tuo atveju, jeigu pareigūnai nurodys evakuotis, t.y. išvykti iš namų į saugią teritoriją
- Iš anksto paprašykite draugų ar giminaičių, kurie gyvena kituose miestuose, kad jie suteiktų prieglobstį nelaimės atveju.
- Pagalvokite, kaip galėtumėte evakuotis kuo greičiau.
- Apsvarstykite, kaip evakuositės.
- Būkite pasirengę išvykti bet kuriuo metu.
- Evakavimo atvejui būkite prisipildę automobilio degalų baką.
- Būtiniausias daiktus turėkite sudėtus iš anksto.

Kaip šeimai pasirengti nelaimės atvejams

- Pakalbėkite su šeimos nariais apie galimas nelaimes.
- Išsiaiškinkite, kokių nelaimių gali nutikti.
- Pasitarkite, ką darytumėte kiekvienos galimos nelaimės atveju.
- Išsiaiškinkite su visais šeimos nariais, kurios vietos namuose saugiausios, kokiais atvejais reikėtų slėptis kuo toliau nuo langų.
- Kokiais atvejais slėptis negalima.

Kaip elgtis kilus oro pavojui ir kitoms karinėms grėsmėms

Kilus priešo užpuolimo iš oro pavojui ar kitoms karinėms grėsmėms:

- Klausykitės pranešimų per Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą;
- Tikrinkite pranešimus mobiliajame telefone;
- Jei civilinės saugos signalas „Oro pavojus“ užklumpa gatvėje ar kitoje vietoje, kuo skubiau susiraskite priedangą (daubą, griovį ir pan.), požeminę pėsčiųjų perėją, tunelį, rūšį ir ten pasislėpkite;
- Nepasiduokite panikai, elkitės ramiai, nesinervinkite, susikaupkite ir nurimkite, perspėkite artimuosius, kaimynus;
- Be ypatingos priežasties nepalikite gyvenamosios vietos, nevaikščiokite gatvėmis ir atviromis teritorijomis;

- Gavę nurodymą slėptis, apsirenkite ir skubėkite į nurodytą, apsaugai nuo karo grėsmių pritaikytą priedangą. Su savimi pasiimkite dokumentus, pinigus, negendančių maisto produktų, geriamojo vandens, turimas asmeninės apsaugos priemones, būtinausių medikamentų, tualetinių reikmenų, nešiojamąjį radijo imtuvą ir atsarginių elementų, mobilųjį telefoną, kuriuo galėsite siųsti ir gauti pranešimus;
- Jei liekate namuose, imkitės apsaugos priemonių: užgesinkite šviesą, užtraukite užuolaidas, lipnia juosta ar kt. apklijuokite langų stiklus, įleiskite į vidų savo augintinius, būkite kambaryje be langų (jei toks yra) arba slėpkitės rūsyje ar kitoje priedangoje. Jeigu slepiatės rūsyje, apie tai praneškite kaimynams arba draugams, kad jus galėtų išgelbėti užgriuvus;
- Automobilyje įsijunkite radiją, klausykitės informacinių pranešimų ir rekomendacijų;
- Gavę nurodymą evakuotis ar išvykti, išjunkite elektrą, užsukite dujų, vandens sklendes, uždarykite langus, langines, užrakinkite duris ir atlikite visus įprastus veiksmus, kuriuos darote išvykdami bent kelioms dienoms;
- Stenkitės be būtino reikalo neskambinti savo artimiesiems, draugams ir pažįstamiems mobiliojo ar fiksuoto ryšio telefonais, kad ryšio linijos nebūtų perkrautos ar užblokuotos. Skambinkite tik norėdami pranešti apie būtiną pagalbą, sužeistuosius ar netikėtą pavojų.

Sprogimo vietoje (arba po sprogimo):

- Kriskite ant žemės ir rankomis prisidenkite galvą, jei yra galimybė, pasinaudokite priedanga. Priedangą šiuo atveju reikėtų rinktis iš arčiausiai esančių daiktų, tai gali būti pastatas, griovys, dauba, medis ar net šaligatvio bortelis;
- Nugriaudėjus sprogimui neskubėkite palikti priedangos, kai kurios skeveldros nukrinta netoli sprogimo vietos po keliolikos sekundžių, taip pat gali sprogti kiti (antriniai) sprogstamieji užtaisai;
- Įsitikinę, kad apšaudymas baigėsi ir skeveldros daugiau nekrinta, susiraskite saugią priedangą ir dar kurį laiką joje pabūkite (apšaudymas gali atsinaujinti per 1–30 minučių. Jei sprogimas įvyko pastate, naudokitės avariniais išėjimais. Naudotis liftais griežtai draudžiama;
- Jei yra sužeistų asmenų, padėkite jiems evakuotis į saugią vietą ir suteikite pirmąją medicinos pagalbą. Pasirinkdami saugią vietą, atkreipkite dėmesį į pažeistas pastatų konstrukcijas, nes pastatas ar jo dalis gali sugriūti;
- Nelieskite įtartino daikto ar sprogmens, jei yra galimybė pažymėkite įtartiną daiktą (jo perimetrą) ir įspėkite oficialias struktūras;
- Padėkite valyti griuvėsius, kelius, šalinti oro antpuolio padarinius.

Jeigu jūs mieste ar gyvenvietėje pasirodė priešiški kariai:

- Stenkitės išlikti ramūs. Bandykite išsiaiškinti, kas vyksta ir tik tuomet spręskite, ką daryti;
- Jeigu matote kieme kareivius, nesiartinkite prie jų, būdami šalia galite tapti taikiniu ar atsitiktinės kulkos auka;
- Nebūkite smalsūs, nepasiduokite pagundai pasižiūrėti į karinę techniką, ginklus ar ginkluotus žmones iš arčiau – smalsuoliai gali būti palaikyti šnipais;
- Neleiskite vaikų į gatves, jie smalsūs ir gali patekti po tanko vikšrais, nukentėti nuo važiuojančios karinės technikos, rasti sprogmenį ar neiššovusių šaudmenų;
- Nefilmuokite ir nefotografuokite priešo kareivių arba darykite tai nepastebimai;
- Kalbėdami su ginkluotu žmogumi nelaikykite rankų kišenėse, nedarykite staigių judesių. Nesiginčykite su žmogumi, kurio rankose ginklas. Negrasinkite jam tarptautinėmis institucijomis ir neapelikuokite į savo teises – ginkluoti asmenys gali būti pavargę, įsitempę, labai įtarūs ir negailestingi;
- Jeigu į jūsų namus įeina ginkluoti žmonės ir ketina juose įsikurti, išeikite iš namų;
- Jeigu jums reikia į miestą, verčiau eikite pėsčiomis, o ne važiuokite automobiliu. Rekomenduojama eiti ne mažiau kaip dviem asmenims – taip saugiau eiti dėl galimų plėšikų antpuolių. Išsiaiškinkite, kada geriau judėti mieste – dieną ar sutemus (tai gali nulemti daugybę

veiksnių: snaiperių siautėjimas, artilerinių apšaudymų tendencijos, komendanto valandos režimas ir pan.).

Kai šalia aidi šūviai ar vyksta susišaudymas:

- Jeigu esate lauke, nebėkite, o nedelsdami griūkite ant žemės ir rankomis prisidengkite galvą. Griūkite ten, kur stovite, neieškokite švaresnės vietos;
- Kol aidi šūviai, stenkitės kuo labiau prisispauti prie žemės, o jiems nutilus šliaužkite į patikimesnę vietą (požeminę perėją, rūšį, pastato pirmą aukštą, griovį, už šiukšlių konteinerio ir pan.);
- Pasigirdus šūviams jūsų name, nesiartinkite prie langų;
- Jeigu pasigirsta susišaudymas, o jūs esate namuose, nedelsdami griūkite ant grindų, nušliaužkite iki jungiklio ir išjunkite šviesą, kad nebūtumėte matomi, šluotos kotu (ar kuo nors panašiu) užtraukite užuolaidas, šliaužkite į patalpą be langų (pvz., vonios kambarį);
- Jeigu namuose nesaugu, eikite į artimiausią, apsaugai nuo karo grėsmių pritaikytą kolektyvinės apsaugos statinį, kur jums bus suteiktas prieglobstis ir pagalba.

<https://www.klaipeda.lt/lt/gyventojams/civiline-sauga/238> ir **<https://www.lt72.lt/>**

Parengė atsakinga už civilinę saugą
Jolanta Simionenko